

Vlaamse Juristenvereniging

Deze bijdrage werd door de Vlaamse Juristenvereniging geselecteerd en valt buiten de redactionele verantwoordelijkheid van het Rechtskundig Weekblad

Jurist zijn verleert men niet, men is het of men is het niet – of toch niet?

Naast ernstig wetenschappelijk onderzoek is toeval allicht de meest voorkomende bron van inzicht. Om duistere redenen krijgt dat toeval vaak het epitheton ornans «stom» toegewezen, terwijl het in de praktijk meestal aangename vormen aanneemt. Denk nu aan het toeval van enkele ontmoetingen tijdens een reis, die het mogelijk maken de eigen ervaringen te relativeren of net te herkennen.

In het voorbije najaar bood dat aangename toeval me de gelegenheid in een vijftal landen het gesprek te zien evolueren naar «de toekomst van de juridische opleiding». Daarbij waren de gelijkenissen tussen de nationale ervaringen merkkelijk groter dan de verschillen. Overal was er sprake van internationalisering. Overal was er sprake van vaardigheidsgestuurde opleiding. Overal was er sprake van professionalisering, in de zin van een afnemend algemeen vormend karakter van de rechtenopleiding. En overal werden deze evoluties toegeschreven aan een toenemende druk van het werkveld, van de rechtspractici op de opleidingen.

Eigenaardig genoeg was er nog een andere gelijkenis. Diegenen van mijn gesprekspartners die zichzelf als rechtspractici beschouwden, waren niet noodzakelijk opgetogen over deze evoluties, of preciezer, over de manier waarop deze evoluties vorm kregen. Hoewel eenieder de relevantie van internationalisering van de juridische opleiding luidruchtig bijviel, bleef er toch enige onrust bestaan over het risico dat het kind met het badwater zou worden weggegooid. Met name vreesden sommigen dat er een overdreven band zou worden gelegd tussen internationali-

sering en een (al te) hoog abstractieniveau, waardoor het vaardigheidsgestuurde karakter van de opleiding in het gedrang dreigde te komen.

Elke wetenschappelijke aanspraak is vreemd aan deze juridische reïshering, maar dat neemt niet weg dat zij tot op grote hoogte worden gecorroboereerd door internationaal onderzoek dat in het jongste decennium werd aangestuurd vanuit de universiteiten van Urbino en Firenze. In dat onderzoek wordt ter verklaring van deze onvrede onder meer verwezen naar de weerstand tegen verandering die eigen is aan de mens, en misschien in nog grotere mate aan de juridisch geschoolde mens.

Weerstand tegen een bepaalde vorm van verandering krijgt echter vaak de gedaante van een pleidooi voor een andere vorm van verandering. Op die manier kan een dynamiek van bewegingen ontstaan die elkaar nuanceren en uitzuiveren, althans wanneer men bereid is een open gesprek aan te gaan over de pro's en de contra's die eigen zijn aan elk van de voorgestelde vormen van verandering.

Tot op zekere hoogte vindt dat gesprek vandaag ongetwijfeld plaats. Onze rechtsfaculteiten leven niet in een ivoren toren en onderhouden nauwe contacten met hun alumni en het ruime professionele veld. Toch zou het een goede zaak zijn deze discussie nog verder open te trekken en los te maken van de specifieke doelstellingen van deze of gene opleiding.

De evolutie van de samenleving, en dus ook de evolutie van de rechtsstaat, maakt het immers noodzakelijk om ook de vraag te stellen naar de plaats waar de juridische opleiding gestalte krijgt. Dat is zeker de faculteit als *locus* van de basisopleiding, maar ook als mede-organisator van het levenslange leren dat definitief deel is gaan uitma-

ken van de juridische opleiding. De behoefte aan multidisciplinaire dienstverlening plaatst de juridische opleiding ook meer dan voorheen in een dialoogpositie tegenover andere opleidingen. Kortom, het polycentrisme dat het recht van onze tijd kenmerkt, dringt ook door op het terrein van de juridische opleiding.

Tot de goede voornemens die de Vlaamse Juristenvereniging bij deze jaarwisseling traditioneel maakt, behoort een aanzet tot reflectie over de toekomst van onze juridische opleiding. Tussentijds doel van deze reflectie is een studiedag over het thema, die in het najaar van 2015 of het voorjaar van 2016 zal plaatsvinden. Omdat het *ex cathedra*-onderwijs niet langer geacht wordt centraal te staan in de juridische opleiding, zal dat niet anders zijn in het kader van deze studiedag, die immers zal worden voorafgegaan door een ruime bevraging. De betrokkenheid van een zo ruim mogelijk staal van *stakeholders* beoogt recht te doen aan de polycentrische werkelijkheid van ons rechtsleven en draagt op die manier bij tot de relevantie van de gesprekken tijdens de studiedag.

Binnen een niet al te lange tijd zal deze bevraging worden geformaliseerd, maar nu al start haar informele fase. Of u nu jurist bent of niet, en waar uw belangstelling voor de juridische opleiding ook vandaan komt, vanaf nu zijn uw inzichten, opmerkingen en bekommernissen welkom op het adres secretariaat@vjv.be.

In de tussentijd wensen we u graag een juridisch en anderszins boeiend 2015 toe.

Frank Judo
Voorzitter

Vlaamse Juristenvereniging

www.vjv.be